

Reis naar Agnita april 2012 – Reisverhaal

Vrijdag 13 april

Jannie van Doorn, Gé van den Berg, Diny Timmer, Oebele van der Veen en Henk Romein vertrekken rond 05.45 uur uit Oosterbeek en rijden in één keer naar het vliegveld van Düsseldorf waar we iets na 07.00 uur aankomen. Even zoeken naar parkeerplaats P4 waar Leen een plek voor ons gereserveerd heeft. Daarna met de 'Skytrain' (monorail) naar terminal A. Ook daar is het even zoeken waar we moeten zijn. We wegen de tassen en gelukkig kan alles mee. We drinken koffie en gaan dan door de douanecontrole; dit levert uiteindelijk geen problemen op. We zijn ruim op tijd. Het is hier erg mistig maar het vliegtuig (vlucht OS152) vertrekt op tijd (10.10 uur) en komt zelfs een kwartier te vroeg in Wenen aan, zodat we onze aansluitende vlucht (OS785) ook makkelijk halen. Ook hier weer door de controles, waarna we met de bus naar het vliegtuig worden gebracht. Ook deze vlucht verloopt prima; het is mooi weer en we kunnen soms de grond zien. We zien ook de Karpaten (bergrug in Roemenië) met besneeuwde toppen. We landen op tijd (15.20 uur; het horloge is een uur vooruit gezet). De controles kosten nog even tijd maar de bagage kunnen we dan meteen meepakken. We worden opgehaald door een busje van de gemeente Agnita en de chauffeur is snel gevonden. De weg naar Agnita is nu helemaal klaar. De tweebaansweg is nu een echte racebaan, en we gaan met 120 km/h naar Agnita waar we rond 17.00 uur aankomen.

We laden de bagage uit bij de pastorie waar ds. Andre Kozma op ons wacht. Ook dhr. Szepesi komt aangelopen en begroet ons. We drinken koffie in de pastorie. We vragen naar de toestand van pastoor Gabor Adorjan. Andre vermoedt dat hij in Wenen is maar heeft geen contact en weet verder niets. Jannie, Gé en Diny lopen dan met hun bagage naar hun logeeradres, de familie Theiss. Henk gaat met dhr. Szepesi mee en Oebele blijft bij Andre overnachten.

Voor het avondeten zijn we uitgenodigd bij de familie Lörinczi, waar we rond 19.00 uur bij elkaar komen. Er is een geweldige maaltijd klaargemaakt! We eten van al het lekkers en horen ondertussen hoe de mensen het maken. Na de maaltijd zingen we verschillende liederen. Rond 22.30 uur vertrekken we. Zoon Feri brengt Henk naar dhr. Szepesi en onderweg praten we nog na. Bij dhr. Szepesi nog een biertje (gelukkig deze keer alcoholvrij...) en om ongeveer 23.30 uur naar bed.

Zaterdag 14 april

Ik sta om 07.30 uur op zodat er tijd is om dit verslag te schrijven en voor een wandeling naar de pastorie, waar Andre, Oebele en ik om 09.00 uur ontbijten. Onderweg maak ik wat foto's. De wegen in Agnita zijn overal opgebroken omdat er nieuwe leidingen en nieuwe riolering wordt aangelegd. Sommigen zeggen dat het over drie maanden klaar moet zijn, anderen zeggen weer begin november. Bij het ziekenhuis wordt een groot nieuw gebouw gezet. Een bord geeft aan dat het een 'policlinica' wordt. Er is over het algemeen een groot verschil te zien in de staat van huizen en tuinen. Andre, Oebele en ik ontbijten.

Jannie, Gé en Diny komen en vertellen dat het met dhr. Theiss niet goed gaat. In februari is hij vanwege de gladheid gevallen en heeft daarbij zijn pols verzwikt of gebroken. Hij heeft er pas 3 weken later naar laten kijken. Het doet hem erg zeer en hij kan bijna niets meer zelf doen, waardoor alles op zijn vrouw Ibi neerkomt. Aanstaaende woensdag moet hij naar het ziekenhuis in Sibiu.

We gaan gezamenlijk naar het Casa Seniorilor (dagopvang voor ouderen). Dhr. Bârsan komt net aan en Cosmin is er ook voor de vertaling. We ontmoeten de managers van de thuiszorg (Elena Radu) en van Casa Seniorilor en een thuiszorger (Mariana). We nemen een kijkje in de dagopvang (Cosmin vertelt dat er onlangs een cursus is georganiseerd voor ouderen die via de computer met hun familie in het buitenland willen communiceren) en gaan dan vergaderen in een grote zaal die we nog niet eerder gereed gezien hadden. Ouderen en jongeren maken er gebruik van, zowel gezamenlijk als apart. De heer Bârsan vertelt dat deze ruimte op 28 december in gebruik genomen is met een feest van ouderen en jongeren samen. Vanwege de galm verhuizen we naar een kleinere kamer.

Na de vergadering gaan we bij twee patiënten langs (beiden verlamd, de één halfzijdig door een hersenbloeding en de ander heeft sinds de geboorte een dwarslaesie). Ik ga er niet naar binnen. Diny heeft het er ook moeilijk mee. Daarna gaan we terug naar het centrum van Agnita waar we afscheid nemen om 13.00 uur.

Diny, Gé en Jannie gaan lunchen bij de familie Theiss. Andre heeft voor ons drieën een lunch geregeld bij pension Prut. We ontmoeten daar Aurel en Rodica die we kennen van eerdere bezoeken (we hebben ook wel eens in het pension overnacht). Om ongeveer 15.00 uur zijn we klaar en gaan we naar de pastorie. Ik haal op mijn gastadres nog wat spullen op die we nodig hebben. We steken dan over naar het 'Longhouse' en zetten laptop, beamer en scherm klaar voor de bijeenkomst over muziek. Bij het scherm is geen standaard dus we hangen het provisorisch op. Met enige moeite lukt het om laptop en beamer aan de praat te krijgen. Jannie, Gé en Diny zijn er inmiddels ook en tegen

16.00 uur komen er ook enkele gemeenteleden aan: Rószika en (haar zoon) Ödön Vetro, dhr. Vass, dhr. Szepesi, mw. Kovács en enkele anderen. Tünde Balász is er voor de vertaling. Na een korte inleiding door Oebele zingen we zelf en ook de Hongaren zingen enkele van hun eigen liederen. Sommige melodieën zijn aan beide kanten bekend. Het doel was om liederen te vinden met een gezamenlijke melodie en dat is min of meer gelukt. We stoppen rond 18.00 uur en gaan eten bij de gastgezinnen. Endre, Oebele en Henk eten in de pastorie. Ik ga daarna naar de familie Theiss om onze bijdrage aan de kerkdienst van morgen voor te bereiden. We kiezen enkele liederen uit. Jannie heeft een toespraakje en Oebele heeft al verteld dat hij een korte meditatie doet over de Emmaüsgangers.

Daarna vertrek ik naar mijn gastadres waar dhr. Szepesi en ik TV kijken. We hebben afgesproken om elkaar te ontmoeten om 23.45 uur bij de Orthodoxe kerk om het Paasfeest daar mee te maken. Dhr. Bârsan en Endre komen ook en we ontmoeten hier Alexandra Kovács (we kennen haar door de jeugduitwisselingen). We wachten voor de kerk samen met heel veel andere mensen. De priesters komen uit de kerk met enkele vaandels en zij brengen ook het licht mee, dat aan iedereen wordt doorgegeven die zelf een kaarsje heeft meegebracht; Endre heeft dat voor ons gedaan. We lopen ermee rond de kerk maar halverwege worden alle kaarsjes door de wind uitgeblazen. De vaandels gaan drie maal rond de kerk. Dan wordt het Paasevangelie gezongen, afgewisseld met koorzang. Alexandra zingt in het koor mee. Zij heeft ons kort uitgelegd wat er gebeurt. Eén van de priesters klopt drie keer op de kerkdeur en zegt wat, en telkens wordt er van binnen geantwoord; na de derde keer gaat de deur open. De ceremonie gaat nog verder maar het is nu 00.40 uur en wij gaan naar huis. Dhr. Szepesi en ik drinken nog een glaasje en gaan dan naar bed.

Zondag 15 april

Ik sta om 07.45 uur op om aan dit verslag te schrijven. Ondertussen brengt iemand van de Orthodoxe kerk een bordje met gebak en een glas met brood gedrenkt in witte wijn voor dhr. Szepesi. Hij vertelt dat gisteravond veel mensen zich afvroegen waarom Endre en hij bij de kerk waren. 'Vanwege de delegatie uit Holland'. Omdat dhr. Szepesi er was krijgt hij nu dit bordje aangeboden.

Ik ga op tijd weg een maak een omweg door Agnita. Om 09.00 uur eten we in de pastorie. Dhr. Vetro belt dat hij ziek is en niet naar de kerk kan komen. Gé, Diny en Jannie komen en we zingen nog even de liederen door voordat de dienst begint. Ik ga even naar de overkant om wat geld in het offerblok van de R.K. kerk te doen. Omdat de pastoor niet aanwezig is is er vanmorgen daar geen dienst, maar wel vanmiddag om 16.00 uur. Diny gaat de kerkklok luiden. Tünde Balász komt om te helpen met vertalen. Wij krijgen ook een vertaling van de preek in het Engels, opgesteld door Rószika Vetro en haar dochter Csilla.

De dienst verloopt goed. We proberen de Hongaarse liederen mee te zingen. Tünde Balász vertaalt als Oebele en Jannie spreken. We zingen 'Er ruist langs de wolken' en 'Welk een vriend is onze Jezus', beide twee coupletten. Er wordt geklapt, wat niet onze bedoeling was.

Na de dienst is er koffie met stroopwafels. Diny, Gé en Jannie gaan naar de familie Theiss voor de lunch, Oebele, Endre en ik gaan naar Elizabeth Kovács. Haar zoon Tibi (Tibor, woont en werkt in Sibiu) is er ook en hij spreekt prima Engels en Duits. We eten heerlijk.

Om 15.00 uur zijn we weer bij de pastorie waar we met Jannie afgesproken hebben om de vergaderingen voor te bereiden. Om 16.00 uur vergaderen we daar met het Presbyterium van de Reformatus Kirche en om 17.00 uur met de Diakonie (RK en Reformatus samen). Er is slechts één lid van den RK parochie aanwezig; we horen van hem dat pastoor Gabor Adorjan in Linz (Oostenrijk) is, herstelt van een operatie en mogelijk nog een tweede operatie moet ondergaan. De pastoor is verlamd en ziet met één oog niets; meer weet men er niet van. We zijn om 18.10 uur klaar. We krijgen elk een stenen bord uit Corund aangeboden met typisch Hongaarse voorstellingen erop. Tijdens de diakonie vergadering is vanuit de RK kerk alleen dhr. Vass aanwezig, en we krijgen maar weinig informatie over de toestand van pastoor Gabor, die in het buitenland is voor een operatie (en ons per brief een verzoek om steun gedaan heeft).

Oebele en ik eten bij Endre in de pastorie. Daarna ga ik naar de familie Theiss om met Jannie de vergadering van morgen voor te bereiden.

Terug bij dhr. Szepesi hoor ik dat het nog niet goed gaat met dhr. Vetro en ik geef dat per SMS door aan Jannie. We kunnen hem misschien nog bezoeken. Na een glas wijn met dhr. Szepesi lig ik om 22.30 uur in bed.

Maandag 16 april

Weer om 07.45 uur op, om 09.00 uur ontbijt met Endre en Oebele. Oebele stelt voor om te proberen nog meer informatie over pastoor Gabor te achterhalen. Om 10.15 uur zijn we voor het gemeentehuis waar de anderen ook net aankomen. Het is de tweede dag van het Orthodoxe Paasfeest, daarom is er bijna niemand in het gemeentehuis. We ontmoeten dhr. Bârsan en even later arriveert ook burgemeester Radu Curcean. We gaan naar zijn kamer waar we het gesprek hebben.

Daarna gaan we naar de Orthodoxe kerk waar de kerkdienst bezig is. Om 11.30 uur is er een ceremonie met en door kinderen. De kleindochter van dhr. Bârsan zingt ook, andere kinderen dragen gedichten voor. Om ongeveer 12.20 uur is het afgelopen en gaan we naar de pastorie voor een bezoek aan het winkeltje voor 2e hands kleding. Endre heeft Elizabeth Kovács (zij verkoopt de kleding) gebeld en zij komt naar de winkel die gesloten is vanwege het Paasfeest. Ödön Vetro is er ook en verzorgt de vertaling. We bekijken de winkel en het magazijn.

Daarna gaan Gé, Diny en Jannie naar de familie Theiss voor de lunch. Oebele, Endre en ik gaan naar restaurant 'Nixon', halverwege de trap die de heuvel op loopt. Endre belt met Beni Peterfi (voorzitter Diakonie en parochiebestuur RK kerk) en probeert een afspraak te maken, maar dat lukt nog niet. Dan belt hij Rószika Vetro om te vragen of wij dhr. Vetro kunnen bezoeken. We spreken af om 15.30 uur. Jannie komt om 15.15 uur naar de pastorie. Endre, Oebele, Jannie en ik lopen dan naar het huis van dhr. Vetro. Ödön is daar ook om te vertalen, en ook een dochter van dhr. Vetro is er. Dhr. Vetro verontschuldigt zich dat hij gisteren niet bij de vergaderingen aanwezig kon zijn. In de afgelopen week zijn bij hem enkele tanden getrokken en hij is nog ziek van de narcose, maar het gaat gelukkig al beter. Hij vertelt dat het geld voor de voedselpakketten nauwelijks voldoende was om iedereen een klein pakket te geven. Etenswaare zijn erg duur geworden. Hij hoopt dat we dit jaar meer kunnen geven zodat iedereen blij gemaakt kan worden. De salarissen van iedereen in overheidsdienst (ambtenaren, doctors, docenten) en de pensioenen zijn met 25% gekort, ze hebben het erg moeilijk. Zelf heeft hij een pensioen van 200 euro per maand.

We vertrekken naar het ziekenhuis (dit is tegenover het huis van dhr. Vetro). We wachten even op Diny en Gé die van hun gastadres komen.

We ontmoeten hier directeur Nicu Presca van het ziekenhuis, dhr. Popa (arts), de administrateur van het verpleeghuis en enkele anderen. We bekijken eerst het verpleeghuis (dit is een vleugel die aan het ziekenhuis is gebouwd). In die nieuwe vleugel is o.a. de eetzaal. De kamers van de patiënten zijn op een verdieping in het gebouw van het ziekenhuis. Er is nu ook een lift. We komen in de eetzaal bij elkaar voor de bespreking. Daarna gaan Jannie, Endre, Ödön en ik naar dhr. Peterfi (hij is dierenarts maar studeert ook voor arts en werkt in het ziekenhuis op de eerste hulp), om te horen over pastoor Gabor. Na het gesprek neemt Jannie nog een snelle kijk op de kraamafdeling. Ze constateert dat er wel het een en ander is veranderd sinds de laatste keer dat ze er was. De afdeling is beter uitgerust dan zo'n 7-8 jaar geleden. Wel blijft het schokkend te horen dat ook nu weer een moeder haar pasgeboren kindje in het ziekenhuis achter gelaten heeft. Waarom? Dat is ook voor de arts en het verplegend personeel onbegrijpelijk, maar grote armoede speelt hierin zeker een rol. De anderen kijken nog verder rond in het ziekenhuis. Daarna gaan we huiswaarts. Tot nu toe hebben we droog weer getroffen maar nu regent het dan toch. Endre, Oebele en ik gaan naar de pastorie. 's Avonds eten we met z'n allen bij de familie Theiss. Het is uiteraard heerlijk en ook gezellig. We zingen ook samen. Om ongeveer 20.30 uur gaan Endre en Oebele naar de pastorie en ik naar dhr. Szepesi.

Dinsdag 17 april

Vandaag vertrekken we. Ik sta om 07.00 uur op. Om 08.00 uur word ik in de pastorie verwacht voor het ontbijt. Jammer genoeg regent het. Ik draag mijn bagage en dhr. Szepesi houdt zijn paraplu boven mijn hoofd, zo komen we nog redelijk droog bij de pastorie, waar dhr. Szepesi afscheid neemt. Dhr. Bârsan belt Endre dat onze gids Stefan niet eerder dan 10.00 uur gereed zal staan in Altina. Ons vertrek wordt daarom uitgesteld tot 09.40 uur. Endre belt dit door naar Jannie. Ik schrijf nog even aan dit verslag. Bij het gemeentehuis ontmoeten we elkaar en we nemen afscheid van dhr. Bârsan. We hebben dezelfde chauffeur als op de heenreis. In Altina ontmoeten we Stefan Vaida, onze gids, en we bekijken het huisje dat hij heeft gerestaureerd. Het stamt uit 1508 en is het oudst bekende dorps huis in Siebenbürgen. Hij heeft er een 'infopoint' met toeristische informatie in gemaakt en er staan weefgetouwen waarop kinderen twee maal per week les krijgen. Voor kinderen is er verder niets te doen in het dorp; er wordt niets georganiseerd buiten de school. Met deze les hebben de kinderen straks een voorsprong, en daarnaast gaat het oude ambacht zo niet verloren. Hij laat zien wat ze tijdens de les gemaakt hebben; voorlopig is dit eenvoudig materiaal wat niet bestemd is voor de verkoop; later kan het eventueel wel verkocht worden. In een andere kamer wil hij zelf les gaan geven in het beschilderen van meubels; dit moet nog starten.

Stefan vertelt ook dat het onderhoud aan de huizen vaak op een verkeerde manier gebeurt: gebruik van moderne materialen en kleuren, waardoor de traditionele huizen een heel andere uitstraling krijgen. Ze hebben daarvoor een brochure gemaakt met steeds twee pagina's met foto's tegenover elkaar: 'zo moet het niet; zo kan het wel'.

We rijden dan verder naar Sibiu (Hermannstadt). Het is nu weer droog en we wandelen door het centrum terwijl Stefan vertelt. We zien de verschillende pleinen en kerken. In de Orthodoxe kerk kijken we even rond. Dan gaan we naar het restaurant Hermania om te eten. We zijn hier al eerder geweest, het smaakt ons prima.

Stefan vertelt dat hij niet blij is met de laatste ontwikkelingen in Roemenië. Hij voelt zich niet beschermd door de politie of de overheid in het algemeen. Als je een probleem hebt kun je beter een kennis bellen dan een officiële instantie.

Stefan vertelt ook nog over de kleding die vanuit het Westen wordt aangeboden. Als Roemenen ervoor moeten betalen dan kiezen ze bewust uit wat ze willen hebben, en gebruiken ze het ook. Kleding die gratis ter beschikking wordt gesteld wordt vaak weggegooid zodra het kapot is of zodra men iets beters vindt; die kleding vindt men later langs de kant van de weg terug...

We lopen door het centrum naar de parkeerplaats waar we het busje achter lieten. We nemen afscheid van Stefan. Andre gaat nog mee naar het vliegveld. Als we naar het vliegveld rijden regent het weer. We zijn er ruim voor 15.00 uur en er staat geen rij dus we zijn onze bagage zo kwijt. Ook de douane levert geen problemen op. De vlucht (OS786) vertrekt op tijd: 16.05 uur. De overstap in Wenen gaat ook goed, maar de vlucht (OS155) vertrekt met vertraging zodat we rond 19.30 op Düsseldorf landen. De bagage komt snel en na een sanitaire stop zoeken we de auto op. Op de terugweg hebben we steeds regen maar geen files, we arriveren rond 21.30 uur in Oosterbeek.

Henk Romein en Jannie van Doorn,
19-05-2012